

Marek Gumkowski

"Krajobrazy sprawiedliwości", Anna Martuszevska, "Teksty" nr 6 (1973) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 17/53, 171

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) MARTUSZEWSKA Anna: Krajobrazy sprawiedliwości. "Teksty" 1973 nr 6 s. 91-105.

Przedmiotem analizy jest tu poetyka polskiej powieści kryminalnej. W utworach należących do tego gatunku akcja rozgrywa się najczęściej w przestrzeni realnej - pojawiają się nazwy miast, ulic, instytucji autentycznych lub sugerujących swą prawdziwość. Jednakże przestrzeń, w której działa przestępca, jest obszarem *p r o f a n u m*, zaś prowadzący śledztwo znajdują się w sferze *s a c r u m*. Na płaszczyznę przestrzeni realnej nałożona zostaje płaszczyzna przestrzeni mitycznej, wartościującej, i ona właśnie dominuje w strukturze semantycznej polskiego kryminału.

BP/53/5

M.G.

(I) MENCWEL Andrzej: Literatura i socjologia. "Miesięcznik Literacki" 1974 nr 2 s. 50-60.

Autor postuluje ukonstytuowanie socjologii literatury, dysponującej całościową koncepcją zarówno "literatury" (terminem tym obejmuje nie tylko teksty, lecz także ich społeczne funkcjonowanie), jak społeczeństwa. Program ten zarysowany został w opozycji wobec koncepcji "socjologii form literackich" (której zarzuca autonomizację pojmowanie procesu historycznoliterackiego) oraz wobec tradycyjnego marksistowskiego socjogenetyzmu (który dokonuje zabiegu porównywania całości nieporównywalnych: dowolnie wybieranych elementów "literatury" z całościową koncepcją społeczeństwa). W pełni aktualna jest inspiracja "sublimacyjna" tego kierunku: troska o rozszerzenie zasięgu literatury na całość społeczeństwa, o podniesienie do niej mas. Co i dziś, zdaniem autora, winno być głównym celem refleksji socjologicznoliterackiej, szczególnie wobec płytkości i zamkniętego charakteru naszego rynku wydawniczego.

BP/53/6

M.P.